

Wörterbuch
zu
Friedrich Schillers Drama
„Wilhelm Tell“

Zusammengestellt

von

H. Heydock und P. Ennok

Lehrer des II Kommerzgymnasiums u. der Handelsschule zu Dorpat

Ümber 2000 sõna

(„Reclams Universal-Bibliothek № 12“ lehekülgede kui ka
vaatuste ning etteastete järele kokku seatud)

H. Heydock'i kirjastus, Tartus, 1925

Est. A

Wörterbuch zu Friedrich Schillers Drama „Wilhelm Tell“.

Seite 3 — lehekülj 3.

die Person, =en — isik, siin: tege-
lased —
der Reichsvogt, =vögte — maa-
valitseja
der Freiherr, =en — vabahärra,
parun
der Bannerherr — lipkonna pealik,
väepealik
der Nefte, =n — venna-, õepoeg
der Landmann, =leute — maamees,
maa-, külaelanik
der Pfarrer — kirikuõpetaja
der Sigrift, =en — kellamees,
kirikuteener, köster
der Hirt, =en — karjane
der Jäger — jahimees, kütt
Kuoni (hääldatakse Kuuni) —
Konrad (nimi)
Ruodi (hääldatakse Ruudi) —
Rudolf
Werni — Werner
Jenni — Johann
Seppi — Joseph
der Fischerknabe, =n — kalamehe-
poiss
die Gattin, =nen — abikaasa, naine
die Erbin, =nen — pärija
die Bäuerin, =nen — maa-, küla-
naine
der Söldner — palgaline, palga-
sõdur
der Flurschütz, =en — väljavaht
der Stier, =e — härg
der Reichsbote — riigi-käskjalg
der Frohnbogt, =vögte — kubjas,
tööjuhataja
der Steinmetz, =en — kiviraiuja,
kivinäkk
der Gesell, =en — tööline

öffentlich — avalik
der Ausrufer — kuulutaja
barmherzig — halastaja
die Waldstätten — metsakantonid

Seite 5 — lehekülj 5.

I A u f z u g, I S z e n e.

der Aufzug, =züge — vaatus
der Auftritt — etteaste
das Felsenufer — kaljukallas
gegenüber — vastas
die Bucht, =en — laht
unweit — mitte kaugel, ligidal
der Rahn, Rähne — paat
über-hinweg — üle-edasi
die Matte, =n — kõrgmuru
hell — hele, selge
der Sonnenschein — päikesepaiste
der Zuschauer — pealtvaataja
sich zeigen — paistma, ennast näi-
tama
die Spitze, =n — tipp
die Sense, =n — vikat
die Wolke, =n — pilv
umgeben, a, e — ümbritsema
fern — kaugel
der Hintergrund, =gründe — taga-
põhi
das Eis — jää
das Gebirge — mäestik
ehe — enne kui
der Vorhang, =hänge — eesriie
auf-gehen, i, a — üles minema
das Geläute — kellahelin
die Herdenglocken — karjakellad
sich fort-setzen — edasi kestma,
jätkuma
eine Zeitlang — tükk aega
eröffnen — avama
lächeln — naeratama

laden, u, a — kutsuma
 das Bad, Bäder — suplus
 ein-schlafen — magama jääma,
 uinuma
 das Gestade — kallas, rand
 hören — kuulma
 das Klingen — helisemine
 die Flöte, =n — pill, vile
 süß — magus
 die Stimme, =n — hääl
 der Engel — ingel
 wie — kui
 erwachen — üles ärkama, virguma
 seltsam — õnnelik, õndsalik
 die Lust, Lüfte — lust, himu, löbu,
 rõõm
 spülen — loputama, uhtma
 die Wasser (mitmus) — veed, lained
 die Brust, Brüste — rind
 lieb (lieber asemel) — armas, kallis
 locken — meelitama, avatlema
 der Schläfer — magaja
 herein-ziehen, o, o — sisse tõmbama
 sonnig — päikesepaistene
 die Weide, =n — karjamaa
 der Senne, =n — Alpi karjane
 scheiden, ie, ie — lahkuma
 hin-sein — möödas olema
 der Sommer ist hin — suvi on
 möödas

Seite 6 — lehekülj 6.

kleiden — riidesse panema, rõi-
 vastama
 sich kleiden — siin: ennast katma
 das Brunnlein — kaevuke, ojake
 lieblich — armas
 erscheinen, ie, ie — ilmuma
 der Alpenjäger — Alpi kütt
 donnern — mürisema
 zittern — värisema
 der Steg, =e — sillake, purre
 grauen — õuduma, hirmu, õudu
 tunduma
 der Schutz, =en — kütt
 schwindlicht — uimastav, pead-
 pööritav
 schreiten, i, i — sammuma
 verwegen — julgesti, kartmata
 das Feld, =er — väli
 prangen — toreduses hiilgama,
 särama

das Reis, =er — oks
 grünen — haljendama
 nebligt — udune
 erkennen, a, a — ära tundma
 viel, mehr, meist — palju, rohkem,
 kõige rohkem
 der Riß, =sse — pragu, löhe
 die Welt, =en — maailm
 tief — sügaval
 die Wasser (mitmus) — veed (s. o.
 mägedelt allajooksivad ojakased
 ja joad)
 die Landschaft, =en — maastik
 sich verändern — muutuma
 dumpf — tume (häälest)
 das Krachen — ragin, raksumine
 laufen, ie, au — jooksmas
 die Gegend, =en — maakoh
 steigen, ie, ie — alla tulema
 der Fels, der Felsen — kalju
 der Melknopf, =näpfe — lüpsik
 die Schulter, =n — õlg
 der Handbube, =n — abiline
 folgen — järele minema, j. sam-
 muma, järgnema
 hurtig — kärmesti, nobedasti,
 kähku
 mach hurtig — tee ruttu, rutta
 die Naue, =n — paat
 zieh die Naue ein — tõmba paat
 kaldale
 der Falvogt — orufoogt
 brüllen — uluma, möirgama
 der Firn — sömerlumi
 an-ziehen — selga, pähe panema
 die Haube, =n — tanu
 blasen, ie, a — puhuma
 das Wetterloch, =löcher — tuule-
 taarn (kaljulõhe, millest tuult
 välja löötsub)
 denken, dachte, gedacht — mõtlema,
 arvama
 der Fährmann, =leute — ülevedaja
 fressen, a, e — sööma (loomadest)
 die Begierde, =n — isu, himu
 das Gras, Gräser — rohi
 scharren — kaapima, kraapima
 springen, a, u — kargama, hüp-
 pama
 das Wasserhuhn, =hühner — vesi-
 kana
 unter-tauchen — vee alla laskuma

das Gewitter — äike, kōu
im Anzuge — tulēmas
lügen — vaatama, piiluma
das Vieh — veised
sich verlaufen, ie, au — ära, laiale
jooksma; ära kaduma
braun — pruun

Seite 7 — lehekülj 7.

schmuck — ilus, kaunis, kena
eigen — oma
der Vandsmann, =leute — sugu-
vend, kaaskodumaalane
nit (nicht) — ei, mitte
zu Halse stehen — kaelas olema
der Reihen — rong; ringmäng,
ringtants
den Reihen führen — rongi juhtima
auf-hören — järele jätma, lõpetama
ihr seid nicht flug — teie ei ole
mitte tark
undernünftig — mõistmatu, rumal
ist bald gesagt — ruttu öeldud
die Vernunft — mõistus, aru, oid
wissen — teadma
die Gemse, =n — mäekits
jagen — jahti pidama (kellegi
peale), küttima
'ne (eine) — üks
die Vorhut — eesvaht
aus=stellen — üles seadma, välja
panema
spitzen — teritama
die Ohren spitzen — kõrvu kikki
ajama
warnen — hoiatama
hell — hele
die Peife, =n — piip, vile, siin:
hää
heim-treiben — koju ajama
die Alp, =en — mäestiku karjamaa
ab=weiden — paljaks, ära söötma
glückselig — üliõnnelik
die Heimkehr — kojutulek, -minek,
-jõudmine
die Fahrt, =en — sõit, reisimine
es kehrt sich wieder — jõutakse
tagasi
die Hast — rutt, kiir[u]
gelaufen kommen — jooksma
atemlos — hingetu

herein-stürzen — sisse tormama
was gibt's? — mis on?
los=binden, a, u — (sidemest) lahti
võtma, l. päästma
über=setzen — üle viima
was habt Ihr? — mis Teil viga on?
mis on Teiega süündinud?
verfolgen — jälitama
dicht — tihedalt, siin: ligidal
die Ferse, =n — jalakand
an den Ferren — kannul
ich bin ein Mann des Todes —
ma olen surma laps, mind äh-
vardab surm
der Reifige — ratsamees, ratsanik
Rede stehn — vastama, kostust
andma
beflecken — määrima
was hat's gegeben? — mis on
juhtunud?

Seite 8 — lehekülj 8.

der Burgvogt — lossikomandant
sitzen, a, e — istuma, siin: elama
zurück=fahren, u, a — tagasi sõitma,
siin: tagasi kohkuma
Gott sei Euch gnädig — Jumal
olgu Teile armuline!
der Platz, Plätze — koht, ase
das Hausrecht, =e — peremehe-
õigus
aus=üben — tarvitama
der Schänder — teotaja, häbistaja
die Ehre, =n — au
an der Ehre schädigen — ausse
puutuma, au haavama
das Gelüsten — himu
vollbringen — täide viima, korda
saatma
die Art, die Ärtē — kirves
verhüten — ära hoidma
anbefehlen, a, o — käsikima
rüsten — valmistama
ungebührlich — sündmatu, kõlvatu
entspringen, a, u — lahti rabelema
frisch — agarasti, kärmesti
schelten, a, o — hurjutama, noomima
der Wütich, =e — metsik
der Lohn, Löhne — palk, tasu
ruchbar — teatav, avalik
nach=setzen — taga ajama

verrinnen, a, o — edasi minema, mööduma
 hinüber-schaffen — üle viima
 der Biedermann — aumees, aulane
 das Ungewitter — kuri ilm, maru-ilm
 heilig — püha
 der Aufschub, =schübe — (aja) edasi-lükkamine, viivitus
 an-greifen — peale hakkama, (mil-lestki) kinni hakkama
 begegnen — kohtama, siin: juh-tuma
 das Brausen — kohin, mühin
 das Donnern — mürin

Seite 9 — lehekülg 9.

der Föhn, =e — föön (tormiline, palav ning kuiv tuul)
 los — lahti
 hoch gehen — (vesi) tõusma, kõr-gele paisuma
 feuern — tüürima
 sich erbarmen — halastama
 es geht ums Leben — asi puutub elusse
 wiederholt — korduv
 der Donnerschlag, =schläge — pikse-löök, müristamine
 daheim — kodus
 branden — murdlema
 wogen — lainetama
 der Wirbel — (vee)pööris
 es zieht Wirbel — vesi teeb pöö-riseid
 alle Wasser (mitmus) — siin: kõik vesi
 auf-rühren — segamini paiskama, üles sogama
 rein unmöglich — päris võimatu
 das Rettungsufer — päästekallas
 nah, näher, nächst — lähike, lähem, kõige lähem
 das Gesicht, =er — nägu, vaade im Gesichte — nähtaval
 erreichen — saavutama, kätte saama
 hinüber-dringen, a, u — teisele poole, sinna tungima
 hilflos — abitu
 verzagen — meelt heitma
 die Umbrust, =brüste — amb, vibupüss

fliehen — paluma, anuma
 die Überfahrt, =en — ülesõit, üle-minek
 das Ruder — aer, mõla
 das Ruder führen — aeruga tüü-rima, aerutama
 zeugen — tunnistama, siin: kin-nitama
 wagen — julgema
 es tut not — häda nõuab
 es läßt sich — on võimalik
 heftig — tugev
 auf-rauschen — kohuma
 der Höllenrachen — põrguneel
 bei Sinnen sein — täies arus olema
 brav — julge, tubli, vahva
 zuletzt — kõige lõpuks, kõige vii-maks

Seite 10 — lehekülg 10.

vertrauen — usaldama, siin: lootma (kellegi peale)
 bedrängen — rõhuma, kitsikust tegema, kimbutama
 gemächlich — mõnustasi, rahulikult
 rasen — mässama
 eitel — tühi, tühipaljas
 die Stunde dringt — aeg on kiire
 ihm muß Hilfe werden — temale peab abi muretsetama
 wasser — südi, vapper
 der Waidgesell, =en — jahimees
 das gleicht dem Waidgeselle — see on jahimehele kohane
 trösten — lohutama, trööstima
 ein Meister Steuermann — ees-kujulik tüürimees
 sich getrauen — julgema, usaldama, sõandama
 nach-tun — järele tegema
 steigen — üles ronima
 ab-stoßen, ie, o — ära tõukama
 der Schweinmer — ujaja
 schwanken — kõikuma, vaaruma
 die Flut, =en — veetõus, lained
 die Flut geht drüber weg — lained matavad ta oma alla
 halt! — seisa! pea!
 kräftiglich — jõuga
 sich durch die Brandung arbeiten — lainete murdlusest läbi rühmama

Seite 11 — lehekülg 11.

an-sprengen — tuhat nelja kihutades tulema
 weiß Gott — Jumal teab
 der Trupp — salk
 verhehlen — peitma, varjama, salgama
 entdecken — avastama, leidma
 der Rachen — lootsik
 zu-reiten, i, i — edasi sõitma
 bei-legen — juurde panema, siin: hoogu lisama, sõitma
 ein-holen — järele jõudma, kätte saama
 verwünscht — neetud!
 entwiſchen — ära lipsama, plehku saama
 fort-helfen — põgeneda aitama
 büßen — nuhtlust kannatama
 fallen, ie, a — tungima
 ein-reißen, i, i — purustama, hävitama
 nieder-brennen, a, a — maha põletama
 nieder-schlagen, u, a — maha lööma
 weh! — oh häda!
 ringen — maadlema, (käsi) ringutama
 die Gerechtigkeit, -en — õigus
 der Retter — päästja

I A u f z u g, II S z e n e.

die Landstraße, -n — maantee
 nächst — mitte kaugel, ligidal, juures
 schwören, u, o — vanduma
 vermeiden, ie, ie — (millestki) kõrvale hoiduma
 fest-halten, ie, a — kinni pidama (millestki)
 das Reich — riik
 bisher — seniajani, siinamaale
 schirmen — kaitsma
 drücken — pigistama, suruma
 der Geiz — ihnsus, kitsidus
 der Übermut — uhkus, kõrkus
 die Geduld — kannatus
 sich ändern — muutuma

Seite 12 — lehekülg 12.

aus Reich gelangen — riigijuhiks saama, troonile astuma
 funnervoll — kurbuses, kurvalt

der Trübsinn — kurbus, kurblikkus
 furchen — vagusid ajama, vaguma; kortsutama

das Gebreſten — haigus, mure
 der Gram — kurbus, mure
 reichen — ulatama, sirutama
 beſtlennen, o, o — rõhuma
 segnen — õnnistama
 der Glücksſtand — õnnejärg
 die Scheune — ait, küün
 die Schar, -en — hulk, kari
 die Zucht — sugu, sigitis
 die Winterung — talvitsemine
 bequemen — mõnus
 der Edelſitz, -e — aadlimõis
 das Stammholz — tüvepuu
 zimmern — ehitama
 das Richtmaß, -e — loodlaud
 fügen — ehitama, kokku liitma
 wohnlich — lahkelt, hubaselt
 das Wappenschild, -er — vapp
 der Spruch — vanasõna, salm
 der Wanderſmann — reisimees, rändaja
 verweilen — aega viitma
 bewundern — imestama, imetlema
 wanfen — vankuma, vaaruma
 jüngeſt — hiljuti, toona
 überdenken — järele mõtlema
 daher-kommen — lignema, tulema
 an-halten, ie, a — seisma jääma, peatuma
 unterwürfig — alandlikult
 wie es ſich gebührt — nagu kohustus (õigus) nõuab
 entgegen-treten, a, e — vastu minema
 richterlich — kohtulik
 böſemeinend — kurjalt

Seite 13 — lehekülg 13.

ſchnell beſonnen — kiiresti mõteldes
 entgegenen — vastama
 das Verhen — lään[i]; laenumaa
 verſehen — vastama
 der Regent — valitseja
 an Kaiſers ſtatt — keisri asemel (asemik)
 auf ſeine eigne Hand — iseeneſe tahtmise järele
 hin-leben — elama

sich unterstehen — julgema
wehren — tõkkeid tegema, keelama
trutziglich — kõrgilt, jonnakalt
von dannen reiten — edasi ratsu-
tama

der Ehemirt, =e — mees
redlich — aus, õiglane
vernehmen, a, o — kuulma
edel — aus, üllas
sich rühmen — ennast kiitma, end
uhkusega nimetama
vielerfahren — ülikogenud, väga
elutark

die Wolle — vill, villad
spinnen — ketrama
das Wohl — hea käekäik, hüve
bedenken in vernünftigem Gespräch
— targas jutus arutama
pressen — suruma, rõhuma
grollen — viha kandma (kellegi
vastu)

das Hindernis, =nisse — takistus
sich unterwerfen — ennast alla
heitma, alistuma
beharren — kindlaks jääma, püsima
würdig — auväärt
die Altvorderen — esivanemad
das Erbe — pärandus
neidisch sein — kade olema, kaet-
sema
zu Wehen tragen — läänina pidama

Seite 14 — lehekülg 14.

die Christenheit — ristikogodus,
ristirahvas
der Rittermantel — rüütlimantel
mit scheelen Augen — kadedad
pilguga
giftig — mürgine
die Mißgunst — kadedus
unversehrt — terve, veata
vor-bauen (vor-beugen) — ära
hoidma
ob (über) — üle
die Wütereit — mässamine
drüben — teisel pool
der Drang — rõhumine
des Dranges müde sein — rõhu-
misest väsinud olema
das Joch — ike
frech — häbematuult, jultunult
das Unheil — õnnetus

das Gewaltbeginnen — vägivald
der Druß — ike, rõhk
verfünden — teada andma, kuulu-
tama

es tut gut — on hea
etliche — mõned
zu Räte gehen. — nõu pidama
hakkama

sich erledigen — pääsema (millestki)
so acht ich wohl — siis arvan ma küll
der Gasifreund, =e -- söber
offenbaren — avaldama, välja puis-
tama

angesehen — lugupeetav, tähtis
geheim — salaja, siin: usaldatav
vertraut sein — südamlik olema
wecken — äratama

das Innerste — sisemus
entgegen-kehren — käänama kellegi
poole

festlich — julgesti, agarasti

Seite 15 — lehekülg 15.

die Zwietracht — tüli, riid, vaen
der Klang, Klänge — heli, hää,
kõla

friedgewohnt — rahulik
der Schein — paiste, näimine, siin:
põhjus

die Horde, =n — parv, jõuk
die Kriegsmacht — sõjavägi
schalten — õiendama, talitama
die Züchtigung — karistus, nuhtlus

vertilgen — hävitama
die Art, die Arzte — kirves, tapper
wütend — vihal mässav

das Schrednis, =nisse — hirmutis,
koletis

unbillig — ülekohtune
ungebeuer — hirmus, kole
zeitlich — ajaline

sejjeln — siduma, kütkestama
der Brand, Brände — (tule)tungal
die Menschlichkeit — inimlikkus

schonen — hoolima, säästma
zart — õrn

die Wiege, =n — kätki, kiik
fechten — võitlema, vehklema

die Wahl, =en — valimine, valik
offen-itehen — lahti, avali olema,
ees seisma

der Sprung, Sprünge — hüpe

frei-machen — vabastama, päästma
 der Busen — rind, põu
 der Herd, =e — kodukolle, kodu
 stehenden Fußes — otsekohe,
 silmapilk
 der Stamm, Stämme — sugu, tüvi

Seite 16 — lehekülg 16.

Rats pflegen — nõu pidama
 sich erwehren — ennast kaitsma,
 tagasi tõrjuma
 weil — sest et, et
 mit klugem Sinn — targasti,
 mõistlikult
 das Regiment des Hauses — maja-
 pidamine
 der Pilger — palve-, usurändaja
 wallen — rändama
 der Mönch, =e — munk
 reichlich — rikkalikult, rohkesti
 wohlgepflegt — hästi hooldatud
 zu äußerst an — otse äärel
 der Heerweg, =e — sõjatee
 wirtlich — lahke, võorastevastu-
 võtlik
 das Dach, Dächer — katus; elu-
 ase, peavari
 vorn — eespool
 vonnöten haben — puudust tundma
 (kellestki)
 auf jemand zu-gehen — minema,
 suunduma kellegi poole
 sich verwandeln — muutuma

I A u f z u g, III S z e n e.

die Anhöhe, =n — kõrgustik, kink
 die Feste, =n — kindlus
 gedeihen, ie, ie — edenema
 sich darstellen — kujutuma
 eben — praegu, parajasti
 das Gerüst, =e — tellingid
 die Werkleute — töölised
 auf und nieder — üles ja alla
 der Schieferdecker — kivikatuse-
 tegija
 treiben — kihutama, ajama
 feiern — püha pidama, puhkama
 der Mauerstein — müürikivi
 der Kalk — lubi
 der Mörtel — müürilubi
 zu-fahren — juurde vedama

schlendern — logelema, loimama,
 vedelema
 die Schnecke — tigu
 laden, u, a — täitma
 der Tagedieb, =e — päevavaras
 befehlen, a, o — varastama (kel-
 leltki)

Seite 17 — lehekülg 17.

der Kerker — vangihoone
 murren — nurisema
 anstellig — osav, agar
 melken — lüpsma
 herum-schlendern — ümber hul-
 kuma
 schütteln — raputama, vapustama
 das Eingeweide — keskmee, siin:
 süda
 schleppen — vedama
 der Frondienst, =e — sunnitöö, teo-
 orjus
 himmelschreiend — taevani karjuv,
 hirmus
 sorgen für — hoolt kandma kel-
 legi eest
 das Amt, die Ämter — amet, kohus
 zwingen — sundima
 beugen — painutama, rõhuma
 was gib't's dabei zu lachen? —
 mis on siin siis naerda?
 laßt sehen! — vaadatagu!
 der Maulwurfshaufen — mutimulla-
 hunnik
 gering — tühine, väike
 das Fluchgebäude — äravannatud
 maja
 der Turm, Türme — torn
 fürder — edaspidi, tulevikus
 frähen — laulma (kukest)
 die Flanke, =n — külg; siin: sein,
 müür
 der Strebepfeiler — tugisammas

Seite 18 — lehekülg 18.

stürzen — kukutama
 gründen — asutama, rajama
 die Trommel — trumm
 die Stange, =n — latt, ritv
 nach-bringen — järele tungima
 tunultuarisch — rahutult, mäs-
 savaalt, käratsevalt

acht-geben — tähele panema
 der Fastnachtsaufzug, =aufzüge —
 vastlapidu rongikäik
 auf-richten — üles panema, üles
 seadma
 die Säule, =n — sammas, post
 biegen, o, o — painutama
 entblößen — paljastama
 verfallen — (kellelegi) omaks lan-
 gema
 das Gebot, =e — käsk
 auf-lachen — naerma pahvatama
 rühren — liigutama, segama
 die Trommel rühren — trummi
 lööma
 unerhört — kuulmatu
 auß-sinnen, a, o — välja mõtlema
 dergleichen — sellesarnane, see-
 sugune
 sein Spiel treiben mit — nalja
 tegema kellegagi
 ernsthaft — tõesti, tõemeeli
 würdig — auvääriline, kasav
 den Fallstrick — löks, vörgutamis-
 pael
 der Ehrenmann — aumees, aulane
 die Schmach — häbi, teotus
 sich bequemen — nõus olema, ko-
 halduma
 die Abrede, =n — lepind, lepindus
 Abrede nehmen — kokku rääkima,
 lepinduma
 der Bescheid — otsus
 Bescheid wissen — teadma, milles
 asi seisab

Seite 19 — lehekülj 19.

entbehren — puudust tundma, (kel-
 lestki) ilma olema
 unheimlich — väljakannatamatu
 der Schlund, Schlünde — neel,
 kurk; kuristik
 auß-löschen — kustutama
 eilends — ruttu, kiiresti
 spurlos — jäljeta
 gewähren — lubama, andma
 stechen, a, o — nõelama
 ungereizt — ärritamata
 ermüden — ära väsima, väsima
 der Schiffbruch — laeva hukka-
 minek, laevahukk
 gemein — üldine

zählen — arvama, lugema; siin:
 lootma, arvestama
 verbunden — liitunult, üheskoos
 verzweiflungsvoll — meelet-
 likult
 die Notwehr — hädakaitse
 der Abgrund, =gründe — kuristik,
 sügavik
 sich entziehen — kõrvalduma, kõr-
 vale hoiduma
 prüfen — katsuma, proovima
 bedürfen — vajama
 es soll an mir nicht fehlen — mina
 ei puudu
 der Anlauf, =läufe — rüsin, segele-
 mine
 entstehen, a, a — tekkima

Seite 20 — lehekülj 20.

vor-kommen — esile tulema, välja
 astuma
 das Gefolge — seltsilised, kaas-
 lased
 zerschmettern — purustama
 das Geschmeide — kallis ehtesi
 feil — äraostetav
 der Jammer — viletsus, häda-
 kaebus
 vergüten — tasuma, heaks tegema
 ein-ziehen, o, o — sisse marssima,
 tulema
 das Gegenteil — vastand
 unglücklich — õnnetu
 der Fluch, Flüche — vanne

I Aufzug, IV Scene.

überraschen — üllatama
 der Späher — luuraja, salakuulaja
 müßig — tegevusetu, jõude
 sträflich — nuhtluseväärt
 frecher Bube — jultunud poiss
 trefflich — suurepärane
 das Spann — sõiduvärk (sõidu-
 riist ühes rakendatud loomadega)
 das Geheiß — käsk

Seite 21 — lehekülj 21.

die Obrigkeit — ülemus
 in Strafe fallen — karistuse alla
 langema
 die Buße — nuhtlus, karistus, süü-
 kahetsus

sich fügen — painduma, alluma
 leichtfertig — kergemeelne
 unverschämt — häbematu
 der Pfug, Pflüge — ader
 schneiden, i, i — löikama
 spannen von — lahti vötma, lahti
 rakendama
 die Ungebühr — sündmatus
 mit den Hörnern stoßen — sarve-
 dega kaevama
 übernehmen, a, o — võimust vötma
 Herr sein — valitsema
 bezwingen — taltsutama, oma
 võimu alla heitma
 bezähnen — taltsutama
 mich jammert — mul on kahju
 die Pflege — ravitsus, hooldus
 gehässig — vaenuline
 der Unglimpf — ülekohus
 sich in Geduld fassen — kannatama
 gestehen, a, a — üles tunnistama
 schwören — ette aimama
 rauschen — kiiksuma, kärisema
 der Argwohn — kuri kahtlus
 lauschen — sala kuulama, varitsema,
 piiluma
 der Riegel — riiv

Seite 22 — lehekülj 22.

seid hochwillkommen! — südamest
 tere tulemast!
 warm geht das Herz mir auf bei
 eurem Anblick — teid nähes
 läheb süda soojaks
 hochverständlich — ülimõistlik
 Welschland — Itaalia
 soeben — praegu
 die Schwelle, -n — lävi, künnis
 seit Menschendenken — iidsest ajast
 verhalten, ie, a — salgama
 die Drangsal — kitsikus, mure

Seite 23 — lehekülj 23.

erdulden — kannatama
 von uralters her — iidsest ajast
 saadik
 gewohnt sein — harjuma
 erleben — elus tunda (näha) saama
 das Beispiel, -e — eeskuju
 ohne Beispiel (beispiellos) — enne-
 nägemata

treiben, ie, ie — tegema, talitama,
 toimima
 vor-gehen, i, a — juhtuma, sündima
 haufen — elama, elutsema
 das Gelüsten — himutsemine
 der Eidam, -e — väimees
 flüchten — päästma
 bluten — verd jooksuma
 gelten, a, o — väärt, maksev olema,
 maksma
 die Gemeinde, -n — kogodus, kogu-
 kond
 vollenden — lõpetama
 flüchtig werden — ära põgenema
 die Spannung — põnevus, pingul-
 olek
 wie steht es um ihn? — kuidas
 on lugu temaga?
 fordern lassen — oma juurde
 nõudma, kutsuma

Seite 24 — lehekülj 24.

zur Stelle schaffen — kohale toi-
 metama, k. tooma
 die Kunde, -n — teade
 der Folterknecht, -e — timukas
 mit steigendem Ton — kõrgeneva
 häälega
 zu Boden werfen — maha virutama
 spitzig (spitz) — terav
 der Stahl — teras
 bohren — puurima
 krampfhaft — krampplik
 Heftigkeit — ägedus
 bejammernswürdig — kahjatsemis-
 vääriiline
 allgerecht — üliõiglane
 sich bezwingen — enda üle valit-
 sema, end talitsema
 die Schuld, -en — süü
 der Frevel — kuritegu, kuritöö
 aus-fließen, o, o — välja jooksuma
 sich wenden an — pöörduma (kel-
 legi poole)
 sauft — mahe
 ersticken — lämmastama
 die Himmelsgabe — taevaand
 das Wesen — olevus
 das Geschöpf — loom
 sich kehren — ennast pöörama
 erquicken — karastama
 der Schmelz — iludus, ilusära

Seite 25 — lehekülj 25.

der Schimmer — läik, helk, kuma
 glanzvoll — hiilgavalt
 heilen — terveks tegema, tervis-
 tama
 rauben — röövima, riisuma
 nackt — paljas, alasti
 augenlos — pime, silmitu
 das Bleiben — siiajäamine
 das Berbergen — peitmine
 der Glende — vilets, armetu
 das Pfand, Pfänder — pant
 fahre hin — mine!
 blutig — verine
 die Vergeltung — tasumine, kätte-
 maksmine
 es liegt mir nichts am Leben —
 ma ei hooli elust midagi
 das Lebensblut — veri
 fühlen — jahutama
 die Herrenburg — loss
 spotten — pilkama, irvitama
 droben — üleval
 der Eispalast — jääloss
 verschleiern — looriga katma, loo-
 rima
 zerbrechen, a, o — purustama, lõh-
 kuma
 bang sein — kartma

Seite 26 — lehekülj 26.

das Himmelsdach, =dächer — taeva-
 võlv
 gräßlich — hirmus, kole, jäle
 der Gipfel — tipp
 der Stern des Auges — silmatera
 die Höhle — koobas, auk
 mehrlos — kaitseta
 die Wucht — raskus, kaalukus
 die Streitart, =ärte — sõjakirves,
 tapper
 schwingen — keerutama, kõigutama
 die Verzweiflung — meeleheide
 die Angst — kartus, hirm, ahastus
 sich stellen — võitlust algama
 erschöpft — väsinud
 der Hirsch, =e — põder
 die Meute, =n — koerakari
 das Geweih, =e — sarved, sarvestik
 der Flugstier — künnihärg
 der Hausgenosse, =n — kodune sõber

duldsam — kannatlikult
 reizen — ärritama
 wehen — ihuma
 zu=schleudern — viskama (millegi
 poole)
 vermögen, vermochte, vermocht —
 suutma
 der Bund, Bünde — liit
 der Rücken — selg
 der Schirm — kaitse
 die Landsgemeinde — maa-kogu-
 kond
 lüstern — himukas, himur
 schmerz=lich — valuline

Seite 27 — lehekülj 27.

die Locke, =n — lokk, juuksesalk
 bewachen — valvama
 erleiden, i, i — kannatama
 das Schwert, =er — mõök
 ab=wenden, a, a — ära pöörama,
 kõrvale pöörama, eemaldama
 in Mitschuld sein — kaassüüdlane
 olema
 die Verdammnis, =nisse — hukatus
 beschließen, o, o — otsustama
 ihr Name wird uns Freunde werben
 — nende nimi aitab meil sõpru
 võita
 ehrwürdig — auvääriine
 die Währung, =en — hinnakus,
 vääring
 die Bätertugend, =en — esivane-
 mate voorus
 was braucht's — kas tarvitseb olla
 seda (kellelgi)
 die Edlen — aadlikud, mõisnikud
 drängen — sundima, suruma
 die Niederung, =en — madalik
 wüten — (vihas) mässama
 unterdrücken — maha suruma, rõ-
 huma
 erforschen — läbi uurima

Seite 28 — lehekülj 28.

wenn läg es näher an — kellele
 oleks see tähtsam
 ich muß für eure Sicherheit ge-
 wahren — ma pean teie elu
 eest hoolt kandma
 der Schlich, =e — salatee

der Felsensteig, =e — kalju-teerada
 das Obdach — peavari
 verabscheuen — põlgama
 das Werkzeug, =e — tööriist, abi-
 nõu, siin: kaasabi
 der Genof, =noffen — seltsiline
 nid (mit Dat.) — allpool, all
 erregen — erutama
 täuschen — petma
 landen — maale tulema, maabuma
 gerade über — otse vastas
 heimlich — sala, salajane
 das Gehölz, =e — metsasalk, -tukk
 die Waldung — mets
 aus-reuten — tühjaks raiuma,
 haalima
 die Landmark, =en — piir, raja
 zusammen-grenzen — piiridega
 kokku puutuma, külgnema
 öde — öudne
 der Pfad, =e — rada
 herzeinig — ühemeelne
 gemeinsam — ühiselt
 bieder — õiglane, ausameelne
 ježo (jekt) — nüüd
 die Hände zusammen-flechten —
 vastastikku käed andma
 ohne Falſch — valskuseta, südäm-
 likult, otsekoheselt
 zu Schutz und Trutz — kaitseks
 ja vastupanuks

Seite 29 — lehekülj 29.

das Feuerzeichen — märgutuli
 flammen — leekima, lõkendama
 wallen — rändama
 die Freudenkunde, =n — rõõmu-
 kuulutus
 tagen — koitma
 auseinander-gehen — laiali mi-
 nema, tõksteisest lahkuma

II U f z u g, I S z e n e.

verzieren — kaunistama, ehtima
 die Statur — kehaseis, rüht
 das Gemſenhorn, =hörner — mäe-
 kitse-sarv
 das Pelzwams, =wämfer — piht-
 kasukas
 der Rechen — reha
 in Ritterkleidung — rüütliiriides

der Dheim, =e — onu, lell
 der Hausgebrauch, =gebräuche —
 majaprüuk
 der Frühtrunk, =trünfte — hommiku-
 jook, prüukosti-naps
 der Becher — peeker, karikas
 herum-gehen — ringi käima
 das Banner — lipp
 der Schaffner — majavalitseja
 machen — siin: (osa) etendama
 eng — kitsas
 still-ſtehen — seisma jääma

Seite 30 — lehekülj 30.

ich bringſ euch — teie terviseks
 zaudern — viivlema, kõhklema
 der Feterabend — õhtune puhke-
 aeg, jõudeõhtu
 gegürtet und gerüstet — vöötatud
 ja ettevalmistatud
 säumen — viivitama
 farg — kehv, napp
 meſſen — mõõtma
 erſparen — kõrvale, tagavaraks
 panema
 muſtern — vaatlema
 leider — kahjuks, paraku
 die Seide — siid
 zur Schau tragen — nähtavalt
 kandma, välja paista laskma
 ſtolz — uhkelt
 um die Schultern ſchlagen — õlgade
 ümber viskama
 der Purpurmantel, =mäntel —
 purpurmantel
 traulich — sõbralikult, südämlikult
 die Begrüßung — teretamine
 verweigern — mitte lubama
 abtrünnig ſein — loobur olema
 hohn-ſprechen — irvitama, pilkama
 die leichte Freude — tühine lõbu
 hohlen — libitsema; siin: taotlema
 die Fürſtengunſt — vürſti lembus

Seite 31 — lehekülj 31.

die Geißel, =n — piits, nuhtlus
 widerſtreben — vastu panema,
 v. tõrkuma
 hindern — takistama
 ringsum — ümberringi
 es tut ihnen wohl — neil on hea

auf-fordern — kutsuma, üles kutsuma
 rühnlich — kiiduväärt, kiidetav
 huldigen — truudust vanduma
 sich an-schließen — ennast ühendama, ühinema
 die Verführung — eksiteele viimine
 vergiften — kihvitama, mürgistama
 der Spott — pilkamine
 der Fremdling, =e — vööramaalane
 der Bauernadel — talupoja-aadel
 die Fahne, =n — lipp
 gemein — lihtne
 das Jagewerk, =e — päevatöö
 der Venz (der Frühling) — kevade
 anderswo — teisal, teises kohas

Seite 32 — lehekülg 32.

rosten — roostetama
 die Halle, =n — palee, loss
 herein-dringen, a, u — sisse tungima
 einförmig — ühetoonline
 verblenden — pimestama, sögestama
 das Geburtsland, =länder — sünnimaa
 uralt — igivana
 sich bereinst heim-sehnen — kord (tulevikus) kodumaa järele igatsema
 der Überdruß — tüdimus
 verschmähen — ära põlgama
 die Schmerzenssehnsucht — valuline igatsus
 der Trieb, =e — tung, loomusund
 der Selbstherr, =en — iseseisev härra
 hängen, i, a — rippuma
 der Hauch, =e — hingamine, hingetõmbus

Seite 33 — lehekülg 33.

sich eigensinnig steifen und verstocken — isemeelselt vastu panema
 unterbrechen, a, o — katkestama
 der Markt, Märkte — turg
 das Saumroß, =rosse — koorkandja hobune, kannihobune

zollen — tollimaksu maksuma
 von einem Netz ungarit — võrguga ümber mässitud
 die Kriegsnot, =nöte — sõjaviletsus
 verpfänden und veräußern — pantima ja vöörandama
 die Wohlthat, =en — heategu
 das Gedächtnis, =nisse — meelespidamine, mälu
 die Saat, =en — seeme, külv
 Saaten streuen — külvama
 die Heldentraft, =kräfte — kangelasejoud
 schiffen — purjetama, laevama
 lasten — lasuma
 bannen — keelu alla panema, keelutama
 der Schlagbaum, =bäume — teevaldas; siin: tollivõtte-koht
 dran-setzen — ohverdama
 wohlfeil — odavasti
 ein-kaufen — ostma

Seite 34 — lehekülg 34.

an-führen — juhtima
 auf-zwingen — peale sundima
 entschließen — otsustama, otsuseks tegema
 der Flitterschein — pettehiilgus
 sich weihen — end pühendama
 stehen zu jemand — end kellegi poole hoidma
 fest-knüpfen — kõvasti siduma
 schwank — painduv, nõtkes
 das Rohr, =e — pilliroog
 zerfnicken — katki murdma
 die Seile der Liebe — armastuse sidemed
 sich weg-wenden, a, a — ennast ära pöörama, ära pöörduma
 der Abfall — loobumine, tagamine

Seite 35 — lehekülg 35.

an-locken — juurde meelitama
 die Unschuld — ilmsüütus
 bescheiden, ie, ie — määrama
 sich haben — ennast üles pidama, end üles näitama
 gehabt Euch wohl! — elage hästi!

wahnsinnig — nõdrameelne, pöö-
rane

der Zauber — nõidus
fort-reißen, i, i — kaasa kiskuma
gewaltfant — vägivaldselt
streben — püüdma
beglücken — õnnelikuks tegema,
õnnestama
begraben, u, a — maha matma,
hauda kandma
walten — tegev olema, valitsema

II M u f z u g, II S z e n e.

der Steig, =e — teerada
das Geländer — käsipuud
die Leiter, =n — redel
der Mondregenbogen, =bögen —
kuu-vikerkaar
der Prospekt, =e — vaade
ragen — üle paistma, nähtavale
ulatuma
böllig — täielikult, täiesti
leuchten — paistma, hiilgama
der Bergweg, =e — mäetee
das Windlicht — tulelont (mis tuule
käes ei kustu)

Seite 36 — lehekülj 36.

hörchen — kuulatama
der Feuermächter — tulevaht
die Mette, =n — varane jumala-
teenistus katoliku kirikus
das Glöcklein — kellake
die Waldkapelle, =n — väike kirik
metsas
herüber-flingen, a, u — siia üle
helisema
das Reisholz, =es — hagu
loh — leekiv
die Mondnacht, =nächte — kuu-
valge öö
der Regenbogen, —, — vikerkaar
seltsam — haruldane
wunderbar — imeline
blaß — kahvatu
umgehen, i, a — ümber käima,
ringi minema
die Kundtschaft, =en — järele-
kuulamine
hintergehen, i, a — petma
das Wort — märgusõna

Seite 37 — lehekülj 37.

steigen, ie, ie — astuma
gleichfalls — samuti
willkommen — tere tulemast
das Raschgefäß, =e — kättemaksu-
tunne
saugen, o, o — imema
erlöschen — kustuma
die Sonne, =n — päike, päevalgus
drohen — ähvardama
das Übel, —, — halbus, pahe
begegnen — vastu panema, kel-
legagi kokku juhtuma
der Strich, =e — köis, nõör
weit-verbreiten — kaugele välja
laotama
das Eisfeld, =er — jääpõld
der Lämmergeier, —, — raisakull
heiser — hääletu, kähisev
krächzen — vaakuma
die Aspentrift, =en — mäestiku-
karjamaa
an-rufen, ie, u — hüüdma
gemeinsam — ühiselt
weiden — karjatama, karjamaal
söötma
stillen — kustutama
die Runse, =n — veesooneke, kuristik
schäumen — vahutama
nieder-quellen, o, o — alla voolama
die Sennhütte, =n — karjase hurtsik
Alpides
einsam — üksildane
ein-sehren — sisse astuma
gesellig leben — seltsis elama
erschallen, o, o — kostma
der Ruf, =e — hüüd, kutse
der Greuel, —, — kohutus, jäledus
die Ehrfurcht — aukartus
das Unglück — õnnetus
entrüsten — vihastuma, ärrituma
gerade — otsekohene, õiglane
fort und fort — vahet pidamata
das Kraut, Kräuter — taim, rohi
der Brunnen, —, — kaev, allikas

Seite 38 — lehekülj 38.

gleichförmig — ühetaoline
der Strich, =e — joon, tee
unwandelbar — muutlikkuseta
der Ahn, =en — esiisa

der Enkel, —, — lapselaps
 unverändert — muutmata
 fort-bestehen, a, a — edasi kestma
 die Neuerung, =en — uuendus
 altgewohnt — vanast harjunud
 der Gang, Gänge — käik, tee
 dar-reichen — ulatama, pakkuma
 langen — võtma, ulatama
 rostig — roostene
 blitzen — välkuma
 dünken — näima, tunduma
 das Gastrecht, =e — külaliste, vöö-
 raste vastuvõtmise õigus
 das Gehöft, =e — talu
 heimlich — kodumaine
 der Better, =n — onupoeg, tädipoeg
 vielverbreitet — laialilaotatud
 berauben — riisuma, röövima
 mildtätig — heategelik
 aus-gießen, o, o — välja valama
 der Schatz, Schätze — kallisvara,
 aare
 verschließen, o, o — lukutama
 kriechen, o, o — roomama, ronima
 die Krümme, =n — käänak, kõverus
 verstecken — peitma
 aus-spähen — luurama, vaatama
 eisbedeckt — jääga kaetud
 der Fuß, Füße — jalg
 bewohnen — elutama
 der Haß — viha, vihavaen
 belebt — elus
 die Schöpfung, =en — loodus
 starr — kange, tardunud
 der Stachel, =n — okas, astel

Seite 39 — lehekülj 39.

die Frist, =en — tähtaeg
 leisten — korda saatma
 der Felsenwall, =wälle — kaljuvall
 erkunden — järele kuulama
 wagen — julgema
 verkleiden — valeriideisse panema
 die Pilgerstracht, =en — usurända-
 jate riided
 die Tafel, =n — söögilaud
 schwelgen — prassima
 urteilen — otsustama
 fürwahr — tõepoolest
 die Rühnheit, =en — julgus
 hold — mahe, armas, siin: päri
 gerecht — õiglane

zutraulich — usaldav
 sein Leben lassen — oma elu jätma
 der Strauß, Straße — võitlus
 die Klosterleute — talupojad kloostrii-
 maa peal
 eigne Leute — pärisorjad
 wohlberufen sein — heas kuulsuses
 olema
 preisen — ilistama
 pflichtig — kohustatud
 der Stand, Stände — seisus
 der Altlandmann, =männer —
 maakonnaülem

Seite 40 — lehekülj 40.

der Widerpart, =e — vastane
 das Erbstück, =e — pärandus
 rechten — kohut käima
 einig — ühemeelne
 das Horn, Hörner — sarv
 scheuen — pelgama, kartma
 das Grauen — õudus, hirm
 verstoßen — salaja
 sich zusammen-schleichen, i, i —
 salaja kokku tulema, hiilima
 das Verbrechen, —, — kuritegu
 sonnenschein — päikesevalgust
 kartev
 die Verschwörung, =en — vandeselts
 lauter — selge, puhas
 der Schoß, Schöße — hõlm, süle
 spinnen, a, o — ketrama
 der Eidgenose, =genossen — vande-
 seltslane
 gelten, a, o (für etwas) — maksma
 (millekski)
 tagen — koosolekut pidama
 der Brauch, Bräuche — komme
 pflegen — harjunud olema
 entschuldigen — vabandama
 verwalten — valitsema

Seite 41 — lehekülj 41.

zugegen sein — juures olema
 wohlta! — hea! olgu!
 der Ring, =e — sõõr, ring
 der Weibel, —, — kordnik
 auf-pflanzen — püstitama
 ein-nehmen, a, o — sisse võtma
 zurück-gehen, a, a — tagasi astuma
 heischen — nõudma, püüdma

voran-ziehen, o, o — eel käima
 der Römerzug — sõjakäik Rooma
 peale
 zu teil werden — osaks saama
 der Wettstreit, =e — võistlus
 schlichten — lahendama
 das Feld, =er — väli, sõjaväli
 stimmen — hääletama

Seite 42 — lehekülj 42.

nimmer — iialgi
 sich entfernen — kaugenema
 das Schwertschwert, =er — võitluse-
 mõök
 stützen — toetama
 unwirtlich — vastutulekuta, lahku-
 seta
 zusammen-führen — kokku tooma
 die Geisterstunde, =n — vaimude,
 kesköö-tund
 der Sternenhimmel — tähine taevas
 stiften — asutama
 von ferne her — kaugelt
 lauten — kostma
 mit-teilen — teada andma
 stärken — kinnitama
 die Mitternacht, =nächte — põhja-
 kaar
 die Teuerung, =en — elukallidus
 der Bürger, —, — kodanik
 das Los, =se — liisk
 aus-ziehen, o, o — välja rändama
 wehrlagen — halama, hädaldama
 der Heerzug, =züge — sõjameeste
 rändsalk
 sich durch-schlagen, u, a — enesele
 teed murdma
 das Hochland, =länder — kõrgmaa
 die Menschenspur, =en — inimese-
 jälg

Seite 43 — lehekülj 43.

warten — hoidma
 die Fähr, =n — parv
 fahrbar — sõidetav
 gewahren — silmama
 die Fülle — küllus, rohkus
 der Flecken, —, — alev
 sauer — kibe
 weitverschlungen — laialt kokku
 põimitud

aus-roden — välja kitkuma, juur-
 tega hävitama
 das Genügen — rahuldus
 hinüber-ziehen — üle minema
 die Zunge, =n — keel
 der Ursprung, =sprünge — päritolu
 gedenken, gedachte, gedacht — mäle-
 tama
 an-siedeln — asundama
 sich zu erkennen geben — ennast
 tunda andma
 hin-reichen — ulatama, andma
 der Sasse, =n — asunik
 die Pflicht, =en — kohustus
 erben — pärima
 freiwillig — vabatahtlik

Seite 44 — lehekülj 44.

herrenlos — peremeheta
 das Oberhaupt, =häupter — pealik,
 ülem
 schöpfen — ammutama, siin: muret-
 sema, saama
 die Bildung, =nisse — kõrvemaa,
 harimata metsmaa, tühi maa
 ab-gewinnen, a, o — kelleltki
 võitma
 gönnen — soovima, lubama
 der Waffendienst, =e — sõjateenistus
 geloben — tõotama
 das Merkmal, =e — tunnismärk
 der Heribann — sõjakutse
 der Blutbann — surmamõistmise
 õigus
 ergehen, i, a — kuulutatama
 das Reichspanier, =e — riigi sõjalipp
 eine Schlacht schlagen — lahingut
 lööma
 mit-ziehen — kaasa minema
 sich wappnen — relvastuma, end
 sõjariistu panema
 bestellen — tellima, kutsuma
 der Sitz, =e — asukoht
 die Blutschuld, =en — tapmisesüü
 schlicht — lihtne, otsekohene
 das Recht sprechen — kohut mõistma
 sich verhalten, ie, a — ennast üleval
 pidama, olema
 es verhält sich so — asjalugu on
 seesugune
 die Gewaltherrschaft, =en — võim-
 valitsus

dulden — kannatama, sallima
 versagen — ära ütlema, keelama
 die Gunst — lembus
 zu Gunst — kellegi heaks
 der Pfaffe, =n — papp, preester
 biegen, o, o — painutama, pöörama
 der Anspruch, =sprüche — nõudmine
 beweiden — karjatama, karjamaal
 söötma
 der Abt, Äbte — kloostriülem
 herfür-ziehen — välja tõmbama
 die Wüste, =n — kõrb
 das Dasein — olemasolu

Seite 45 — lehekülg 45.

erschleichen, i, i — pettusega saavutama
 entbehren — ilma olema
 die Schändlichkeit — nurjatus
 bieten, o, o — pakkuma
 erschaffen — looma
 um-mandeln — ümber muutama
 die Brut, =en — sugu, pesakond
 giftgeschwollen — kihvtist paisunud
 die Nebeldecke, =n — uduvaip, udu-kate
 zerreißen, i, i — katki kiskuma
 sprengen — lõhkuma (õhku laskma)
 leiten — juhtima
 der Herrenknecht — vasall, alam
 die Kette, =n — ahel
 Schmach an-tun — teotama
 die Tyrannenmacht, =mächte — hirmuvalitseja võim
 unerträglich — väljakannatamata
 die Last, =en — kandam, raskus
 hinauf-greifen, i, i — üles ulatuma
 getrosten Mutes — julge meelega
 herunter-holen — alla tooma
 unveräußerlich — võõrandamata, muutmata
 unzerbrechlich — murdumata
 der Ufstand, =stände — algseis
 gegenüber-standen — teineteise vastu seisma
 verfangen, i, a — mõjuma, aitama

Seite 46 — lehekülg 46.

schmeicheln — meelitama
 trennen — lahutama, lahkuma
 die Hoheit, =en — kõrgus

ab-trotzen — sundimise teel saama
 weigern — tõrkuma
 der Sklave, =n — ori
 aus-stoßen, ie, o — välja heitma
 die Ergebung — alistumine, all-andmine
 bestehen, a, a (auf etwas) — kind-laks jääma
 rechtlos — õiguseta
 bar — ilma
 das Werben, =s — püüdmine
 die Tagesordnung — päevakord
 versuchen — katsuma

Seite 47 — lehekülg 47.

die Klage, =n — kaebus
 der Bericht, =e — teade
 die Pfalz, =en — kuninglik loss
 bestätigen — kinnitama, õigeks tunnistama
 der Lauf — vool, jooks
 weisen, ie, ie — juhatama
 der Rat, Räte — nõunik
 diesmal — seekord
 traurig — kurb
 der Erker, — — ärklituba
 hinterhalten — tagasi hoidma
 die Zier — ehe, kaunistus
 übrig-bleiben, ie, ie — järele jääma

Seite 48 — lehekülg 48.

ab-treiben, ie, ie — ära heitma, ära viskama
 der Zwang — sundus
 ererben — pärima
 ungezügelt — taltsutamata
 pflichtgemäß — kohusepäraselt
 fort-fahren — jätkama
 steuern — maksu maksma
 zinsen — renti maksma
 vereidigen — vannutama
 notgedrungen — häda sunnil
 ab-werfen, a, o — ära heitma
 die Schranke, =n — piir, raja
 besiegen — ära võitma
 staatsflug — tark politikas
 billig — odav, hõlpus
 erwecken — äratama
 die Faust, Fäuste — rusikas
 sich mäßigen — ennast kokku võtma, taltsutama

weichen, i, i — taganema, eest ära minema
sich rüsten — ennast valmistama

Seite 49 — lehekülj 49.

der Eifer — ind, ägedus
auf-schieben, o, o — edasi lükkama
auf-fahren — vihas süttima
bieten, o, o — pakkuma
der Eid, =e — vanne, tõotus
sich verstehen, a, a — kokku leppima
heftig — äkiline
stören — rikkuma, segama
verschieben — edasi lükkama
das Fest des Herrn — jõulud
die Sitte, =n — komme
unverdächtig — kahtlust äratamata
geschwind — ruttu, nobedasti
stecken — pistma
zunächst — lähemal
der Haufe, =n — salk, jõuk
sich ermächtigen — võimuga võtma
blasen, ie, a — puhuma
brechen, a, o — murdma
der Hinterhalt, =e — varitsemispaik
ersteigen, ie, ie — üles ronima
die Urne, =n — tütarlaps, piiga
betören — petma, pimestama
der Besuch, =e — võõrsilkäik
nach-ziehen — järel vedama
die Wahrheit, das Mehr — enamus

Seite 50 — lehekülj 50.

der Landsturm — maakaitse-vägi
auf-bieten, o, o — kokku kutsuma
der Hauptort — pealinn, pea-asukoht
sich begeben, a, e — minema, maha jätma
das Geleit, =e — saatmine
entweichen, i, i — taganema, ära minema
räumen — koristama
vertreiben, ie, ie — ära ajama
halsgefährlich — elukardetav
verdanken (jemandem etwas) — tänu võlgu olema
in die Schanze schlagen — kaalu peale panema
befriedigen — rahuldama
die Hochwacht, =en — vahituli
das Veuchten — paistmine, siin: valgus

unwillkürlich — tahtmata
die Morgenröte, =n — koit
atmen — hingama
der Qualm — leitsak, aur
trauen — uskuma, lootma

Seite 51 — lehekülj 51.

unarmen — kaisutama
die Genößsame — ühing, siin: kaaslased
wintern — üle talve pidama
im stillen — salaja
die Rechnung, =en — arve
an-wachsen, u, a — kasvama
besondere — eriline
die Wut — viha
sparen — koguma, kokku hoidma
begehen, i, a — toime panema
ein-fallen, ie, a — kaasa hakkama
prachtvoll — tore
der Schwung, Schwünge — hoog
das Schauspiel, =e — näidend

III Aufzug, I Scene.

die Zimmerart, =ärte — väike kirves
der Bogen, Bögen — vibu
konnt gezogen — tuleb, käib teed
der Weib, =en — kotkas
die Klust, Klüfte — kaljulõhe

Seite 52 — lehekülj 52.

das Weite, =n — avarus, kaugus
die Beute, =n — saak
krecht (kriecht) — roomab
fleucht (fliegt) — lendab
der Strang, Stränge — köis
entzwei — katki
rastlos — puhkamata, väsimata
genießen, o, o — maitsma
erbeuten — saagiks saama
sich hürnen — muretsema, kurvas-tama
das Grausen — hirm, õudus
die Wagefahrt, =en — julgustükk
sich verirren — ära eksima
die Klippe, =n — teravad kalju-rünkad, kari (meres)
der Fehlsprung, =sprünge — eksisamm, vale hüpe
die Windlawine, =n — lumeveere, laviin

verschütten — kinni matma
 trügerisch — petlik
 einbrechen, a, o — lagunema, sisse
 vajuma
 hinab-sinken, a, u — alla vajuma
 schauerlich — kole, kohutav
 die Gruft, Gräfte — haud
 haschen — püüdma, haarama
 wechselfeln — vaheldama

Seite 53 — lehekülj 53.

das Gewerbe, —, — tööndus, amet
 umher-spähen — ümber luurama
 gelenk — painduv
 sich ringen, a, u — võitlema, rabe-
 lema
 die Fahr (Gefahr) — hädaoht
 gebären, a, o — sünnitama
 das Gerät, =e — riist
 der Zimmermann, =leute — puusepp
 finnen, a, o — mõtlema
 der Anteil, =e — jagu, kaasosa
 besteuern — maksu alla panema
 spinnen, spann, o — ketrama
 sich spinnen — kujunema, kavat-
 susel olema
 das Vermögen, —, — varandus
 schaffen — toimetama, muretsema
 entkommen — pääsema
 schiffen — laevama
 wütig — vihaselt möllav
 verhüten — ära hoidma

Seite 54 — lehekülj 54.

Ohni (der Ahn) — esiisa, vanaisa
 weg-bleiben, ie, ie — ära jääma
 gemahnen — meelde tuletama
 kommen an einen — kellelegi ligi
 pääsema
 der Grund, Gründe — põhjus
 menschenleer — inimestest tühi
 aus-weichen, i, i — kõrvale põr-
 duma, põikama
 her-hangen — üle rippuma
 schroff — järsk
 drängen — ennast millegi vastu
 suruma, tungima
 bloß — ainult, paljalt
 anständig werden — nägema, silmama
 zudor — enne
 stattlich — tore, suur

das Gewehr, =e — püss, sõjariist
 daher-schreiten, i, i — sammuma
 verblaffen — kahvatama
 den Dienst versagen — mitte sõna
 kuulama, äruma
 finfen, a, u — vajuma, laskuma
 bescheidenlich — viisakalt
 der Laut, =e — hää, kõla
 winken — viipama

Seite 55 — lehekülj 55.

vergeben, a, e — andeks andma
 meiden, ie, ie — kõrvale, eest ära
 hoiduma
 ein-fallen — meelde tulema
 sich ängstigen — kartma
 quälen — piinama

III A u f z u g, II S z e n e.

die Waldgegend, =en — metsakoht
 der Staubbach, =bäche — vihmaoja
 das Jagdkleid — jahi-ülkond
 der Zeuge, =n — tunnistaja
 wälzen — veeretama
 das Geschick, =e — saatus

Seite 56 — lehekülj 56.

fiegenderühmt — võituest kuulus
 umwerben, a, o — kosima
 treulos — trauduseta
 der Vorwurf, =würfe — etteheide
 die Hand schenken — mehele minema
 naturvergessen — oma loomust
 salgaja
 hin-ziehen, o, o — tõmbama
 der Beschützer, —, — kaitsja
 über-treten, a, e — üle minema
 verletzen — haavama, rikkuma
 fränken — haavama
 das Szepter, —, — valitsuskepp

Seite 57 — lehekülj 57.

sich verstehen auf etwas — millestki
 aru saama, midagi oskama
 verachtungswert — põlastusväärne
 schlummern — uinuma
 angestammt — esiisadelt päritud
 die Tugend, =en — voorus
 ertöten — tapma, suretama
 trotz — hoolimata

der Verwandte, =n — sugulane
 der Blick, =e — vaade, pilk
 erringen, a, u — võitlusega saama
 die Ländergier — ahnus maade
 järele
 verschlingen, a, u — alla neelama

Seite 58 — lehekülj 58.

aus=ersehen, a, e — valima
 der Günstling, =e — lemmik, armu-
 alune
 die Falschheit — valskus
 der Rant, Ränke — (tarvit. enam.
 paljuses) riugas
 harren — ootama
 die Ehe, =n — abielu
 das Sehnen — igatsus
 das Streben — püüe, edasiptüid-
 mine
 der Ehrgeiz — auahnus
 entzagen — loobuma, ära ütleva
 wildbewegt — tormine
 das Verlangen — ihaldus
 undurchdringlich — läbitungimatu,
 läbipääsmatu
 breiten — laotama
 lichten — harvendama
 ahnen — aimama
 träumen — und nägema, unistama
 der Glaube — usk
 der Wahn — eksiarvamine, luul
 auf=blühen — õitsma hakkama
 die Freudenspur — rõõmu jälg
 die selige Insel — õndsuse saar
 heimisch — kodune
 trüben — tumestama, segama

Seite 59 — lehekülj 59.

entfliehen, o, o — ära põgenema
 der Männerwert — mehe väärtus
 die Huldbigung, =en — austamine
 wirken — töötama, toimima
 reizend — kena, armas
 die Geschäftigkeit — agarus, tegevus
 die Anmut — meeldivus
 trauern — leinama
 wie stünds um mich — mis oleks
 minuga
 der Landbedrücker, —, — maarõhuja
 die Schlinge, =n — silmus, ling

lösen — lahti päästma
 tödriht — mõistmata
 der Entschluß, =schlüsse — otsus

III Aufzug, III Szene

der Vordergrund, =gründe — esi-
 plaan
 das Schneegebirge — lumemäestik
 empvoren — üle paistma
 die Wache, =n — valve
 auf=passen — tähele panema
 sich heran=begeben, a, e — lähe-
 nema, liginema
 die Reverenç, =en — kummardus
 die Reverenç erzeigen — austust
 näitama
 der Jahrmarkt — aastalaat

Seite 60 — lehekülj 60.

der Anger, —, — vainu, nõmm
 verödet — õudseks, tühjaks jäänud
 der Popanz, =e — koll, hirmutis
 das Gesindel — rämps, inimjätsed
 der Verdruß — pahandus, mee-
 paha
 zerlumpt — räbalais
 der Umweg, =e — kõver tee
 das Rathaus — raekoda
 der Gang, Gänge — püük, saak
 jußt — parajasti
 das Hochwürdige — püha sakrament
 schellen — helistama
 die Monstranz, =en — armuleiva-
 karp
 deuchen, dünken — näima, tunduma
 der Pranger — häbipost
 der Schimpf — sõim, teotus
 die Schildwache — vahisõdur
 der Kerl, =e — mees
 traun! — tõesti! õige!
 närrisch — narr, veider
 hohl — õõnes
 sich hüßen — kummarduma
 der Schädel, —, — pealuu
 dienstfertig — teenistusvalmis,
 abikas
 der Schurke, =n — kelm, petis
 der Respekt — aukartus, lugu-
 pidamine
 verschuehen — ära ajama, ära hir-
 mutama

Seite 61 — lehekülg 61.

stehen, a, o — torkama, pista
 trocken — vastu hakkama
 der Streich — löök, hoop
 gebannt — ära nõiutud
 heraus-wachsen, u, a — välja
 kasvama
 die Schlaglawine, -n — lumeveere
 nieder-senden, a, a — alla saatma
 die Landwehr — maakaitse
 dagegenstellen — vastu seadma
 das Besinnen — mõtlemine
 brausen — kohisema
 der Himmelsraum — taevaruum,
 ilmakaar
 die Au, -en — aas, luht
 sich ängstigen — kartma
 plagen — vaevama
 der Segen — õnnistus
 pflanzen — istutama

Seite 62 — lehekülg 62.

das Wild — jahiloomad
 der Gletscher, — — jääliustik
 was künimert uns? — mis läheb
 meile korda?
 vor-halten, ie, a — ette hoidma
 das Mandat, -e — käsk, volikiri
 beweisen, ie, ie — näitama, tõendama
 das Gefängnis, -nisse — vangla
 die Hand anlegen — kätt külge
 panema

Seite 63 — lehekülg 63.

sich irren — eksima
 die Bürgschaft, -en — vastutus
 Bürgschaft leisten — käemeheks
 hakkama
 oberherrlich — valitsuslik, ülem
 ledig — vaba
 bürgen — vastutama
 schreiend — kisendav
 sich widersetzen — vastu hakkama
 zu Boden schlagen — maha lööma
 der Spieß, -e — oda
 gelassen — rahulik, mõõdukas
 der Aufruhr — ärevus, rahutus,
 mäss
 die Empörung, -en — mäss
 die Meuterei, -en — salamäss
 bersten — lõhkema

Seite 64 — lehekülg 64.

der Falke, -n — kull
 Platz! — teed! ruumi!
 auseinander-treiben — laiali ajama
 vor-treten, a, e — ette astuma
 streng — vali, käre
 gestrenger Herr — armuline härra
 der Waffenknecht — sõdur
 wohlbestellt — määratud, heas
 korras olev
 über frischer Tat — teo pealt
 der Ehrengruß, -grüße — au-
 andmine
 verhaften — vangistama
 entreißen, i, i — ära kiskuma
 die Prüfung — katsumine
 gebieten, o, o — käskima
 das Trachten — püüdmine
 der Unbedacht — mõtlematus
 begegnen — vastu tulema, siin:
 juhtuma
 auf-nehmen mit jemandem — kel-
 legagi võistlema
 schießen, o, o — laskma

Seite 65 — lehekülg 65.

treffen, a, o — tabama
 bewahren — tõestama, teoga näi-
 tama
 zur Hand haben — saadaval, käe-
 pärast olema
 zielen — sihtima
 fehlen — eksima, sihist mööda
 laskma
 der Schreck, -en — kokkumine,
 ehmatust
 an-sinnen, a, o — nõudma
 zu Sinne kommen — meelde
 tulema
 begehren — ihaldama, tahtma
 der Träumer — unistaja
 die Weise, -n — komme, viis
 das Seltsame — haruldus
 eigen — omane, oma
 das Wagstück — julgustükk
 sich bedenken — järele mõtlema
 herzhaft — südikalt, mehiseelt
 an-greifen, i, i — peale hakkama
 scherzen — naljatama
 die Kurzweil — ajaviide, nali

Seite 66 — lehekülg 66.

die Weite nehmen — kaugust
 möötma
 nieder-fallen, ie, a — maha langema
 es gilt — maksab, nüüd on paras
 aeg
 beiseite — kõrvale
 an sich halten — ennast tagasi
 hoidma
 verwirren — kaotama
 ungefränkt — puutumata, haava-
 mata
 die Gasse, =n — tänav, tee
 zaudern — viivitama, kõhklema
 funfgeübt — osav kunstis
 der Spruch, Sprüche — otsus,
 ütlus
 sich rühmen — kiitlema
 sicher — kindel, julge
 der Preis — hind
 die Scheibe, =n — ketas, ratas

Seite 67 — lehekülg 67.

die Habe — varandus
 erlassen, ie, a — vabastama, ära jätma
 der Flug — lend
 toben — märatsema
 zuden — nõksuma, tuksatama
 die Wimper, =n — ripsmed
 der Wüterich, =e — türann, hirmu-
 valitseja
 der Verdruß — pahandus
 die Lanze, =n — piik
 der Frevel — kuritegu
 vollenden — korda saatma, lõpetama
 der Aufschub — edasilükkamine
 vergebens — asjata, ilmaaegu
 das Mordgewehr, =e — surmariist
 beleidigen — haavama

Seite 68 — lehekülg 68.

spannen — pingutama, vinnama
 nimmermehr — ialgi
 erbeben — värisema
 wanfen — vankuma
 schwimmen, a, o — ujuma
 nieder-stoßen, ie, o — maha lööma,
 surnuks pistma
 gelten, a, o — maksma
 die Reißigen — ratsanikud

verzagen — julgust kaotama
 rollen — veeretama
 der Köcher, —, — nooletupp
 der Koller — vammus
 sich zusammen-raffen — ennast
 kokku võtma
 an-legen — sihtima, palgele tõstma
 die Spannung, =en — pingutus,
 põnevus
 der Zweck — otstarve
 verfehlen — mööda laskma
 allzu straff — liiga pingul

Seite 69 — lehekülg 69.

behaupten — tõendama
 die Grausamkeit, =en — halasta-
 matus, tagedus
 die Vollmacht, =en — volitus
 sich erkühnen — julgema
 über-schwellen, o, o — üle voolama
 überschwelligend — tulvil täis
 sich empören — vihastuma, pahan-
 duma
 der Busen, —, — põu
 der Blutsverwandte, =n — vere-
 sugulane
 reizen — ärritama
 befördern — edendama
 die Binde, =n — side
 schaudern — kohkuma
 der Abgrund, =gründe — kuristik
 das Urteil, =e — otsus
 irre-leiten — eksile viima
 ich war daran — ma olin niikaugel
 die Meinung, =en — arvamine
 verderben, a, o — hukka saatma,
 rikkuma
 der Vermegene — hulljulge (ini-
 mene)
 die Tugend, =en — voorus
 schänden — teotama
 der Brauch, Bräuche — komme,
 pruuk
 wehrlos — kaitsetu

Seite 70 — lehekülg 70.

der Rasende, =n — hullumeelne,
 märatseja
 zu sich kommen — toibuma
 vor-biegen, o, o — ettepoole kum-
 mardama, painutama

entsinken, a, u — maha langema
 die Znbrunst — põlev tung, kirk
 kraftlos — jõuetu
 loben — kiitma
 lösen — lahti päästma
 verlegen — kohmetult, häbelikult
 bräuchlich — kombeks, tarvitav

Seite 71 — lehekülg 71.

sichern — kindlustama
 gründlich — põhjalikult
 verwahren — tallele panema,
 hoidma
 bescheinen, ie, ie — valgustama
 handeln — teotsema
 verkündigen — kuulutama
 widerstreiten, i, i — vastu vaidlema
 bestätigen — kinnitama
 erwerben, a, v — saavutama
 der Rebell, =en — mässaja, vastu-
 hakkaja
 nähren — toitma, kasvatama
 verwegem — ülijulge
 teilhaft — osaline

Seite 72 — lehekülg 72.

sich an jemand schmiegen — ennast
 kellegi vastu suruma
 los-reißen, i, i — lahti kiskuma

IV Aufzug, 1 Scene.

gestalten — kujunema
 der Westen, =s — lääs
 der Prospekt, =e — vaade, välja-
 vaade
 das Tosen — kohin
 ab-führen — ära viima

Seite 73 — lehekülg 73.

brav — tubli
 sich ein-schiffen — laevale minema
 verhindern — takistama
 im Anzuge sein — tulekul olema
 die Fessel, =n — kammits, ahel
 vergraben, u, a — maha matma
 der Anker, —, — ankur
 überhand-nehmen — liiale minema
 die Herberge, =n — öömaja
 frech — häbemata, jultunud
 die Scham — häbi

blenden — pimestama
 hageln — rahet sadama
 haufen — elama, asuma
 komulich — sünnis, hea
 flammen — lõkendama
 bersten, a, o — lõhkema
 ersäufen — ära uputama
 der Keim, =e — idu
 das Element, =e — element, algaine
 Herr werden — võitu saama
 der Schlund, Schlände — kuristik
 der Wirbel, —, — keere, keerutus
 brüllen — mõrgama

Seite 74 — lehekülg 74.

der Grimm — viha
 droh (darüber) — selle üle
 sich empören — vihastuma
 die Bude, =n — tipp
 auf-tauen — lahti sulama
 der Schöpfungstag — loomispäev
 der Kuhl, =e — ümmargune mäe-
 tipp
 nieder-schmelzen, o, o — lahti sulama
 die Sündflut, =en — veeputus
 das Fahrzeug, =e — sõiduriist
 wiegen, o, o — kiigutama
 unnützig — kasuta, ilmaaegu
 der Steuerer, —, — tüürimees
 der Busen, —, — laht
 handlos — käsita
 entgegen-starren — aineti vastu
 vaatama
 sich verfangen, i, a — kinni, võrku
 sattuma
 das Raubtier, =e — röövloom
 die Wasserflut, =flüße — veelõhe
 das Gitter — võre
 der Eisenstab, =stäbe — raudvarb
 heulen — uluma
 ein-schränken — piirama
 eng — kitsas
 der Paß, Pässe — mäekitsus
 vermauern — kinni, sisse müürima
 die Fahne, =n — lipp
 das Gericht, =e — kohus

Seite 75 — lehekülg 75.

schiffen — laevama, purjetama
 das Verbrechen, —, — kuritegu,
 roim

greifen, i, i — haarama
 die Unvernunft, —, — mõistmatus
 nützlich — üheskoos
 wider-prallen — vastu pörkama
 brechen, a, o — murdma, purustama
 weißlich — targasti
 vorüber=leiten — mööda juhtima
 zer=mettern — purustama, ära
 löhkuma
 die Flut, Flühe — kaljusein
 gählig — väga järsk, äkiline
 ab=senken, a, u — langema, alla
 laskuma
 der Bord, =e — parras
 an Bord — laevalael

Seite 76 — lehekülg 76.

die Fürsorge (Vorsorge) —
 saatus
 fassen (fangen) — püüdma, kinni
 võtma
 auf=geben, a, e — maha jätma
 wehrlos — kaitseta
 die Wasserwüste, =n — veeväli
 der Gransen, —, — laevanina
 verhängen — määrama

Seite 77 — lehekülg 77.

jählig — äkitselt
 herfür=brechen, a, o (hervor=brechen)
 — lahti pääsema
 der Ruderer, —, — sõudja
 der Rand, Ränder — äär, veer
 schweben — rippuma, heljuma
 nicht wohl berichtet sein — mitte
 hästi tundma, teadma
 entledigen — vabastama (millestki)
 hiedannen (von dannen) — siit ära
 redlich — õiglaselt
 schielen — kõõrdi vaatama
 das Schießzeug, =es, =e — laskeriist
 scharf — teraselt
 der Vorteil, =e — kasu, tulu
 das Entspringen — põgenemine
 das Felsenriff, =e — kaljukari
 ab=platten — laperguseks minema
 achten für etwas — millekski
 pidama
 steil — järsk, äkiline
 an=gehen, i, a — tõusma
 ab=reichen — ulatuma

erreichen — saavutama, kätte saama
 handlich zu=gehen — aitama
 die Felsenplatte, =n — kaljulava
 das Ärgste, =n — kõige halvem
 überstehen, a, a — üle saama, läbi
 tegema
 frischrundernd — jõudsasti sõudes
 an=sehen — ärdasti paluma
 aus Weibeskraften — kõigest jõust
 an=stemmen — vastu punnima,
 suruma
 sich hinauf=schwingen, a, u — ennast
 üles vibutama, üles kargama
 der Fußstoß, =stöße — jalatõuge,
 -hoop
 schleudern — virutama, eemale
 tõukama

Seite 78 — lehekülg 78.

schlimm — paha, halb
 die Sicherheit, =en — julgeolek,
 kindlus
 wofern — kui
 landen — maabuma
 das Säumen — viivitamine
 heimlich — salaja
 lohnen — tasuma
 mir deucht — mulle näib
 Liebe an=tun — meelehead tegema
 verzagen — julgust kaotama
 wohlgeborgen — hästi varjatud
 der Schwäher (Schwiegervater) — äi
 wacker — vahva, vapper
 guten Mutes sein — julge olema
 seines Armes mächtig — oma käe
 üle valitsema (peremees olema)
 das Gemüt, =er — meel (siin: mõte)
 entdecken — avaldama

Seite 79 — lehekülg 79.

Gott steh ihm bei — Jumal aidaku
 teda
 unternehmen, a, o — ette võtma

IV A u f z u g, II S z e n e.

sich regen — liigutama (ennast)
 der Zug, Züge — näojooned
 sich auf=richten — ennast püsti
 ajama
 häufen — kuhjama

das Weiden, —, — kannatamine
unberlezt — vigastamata
die Sorgfalt — hool
ab-drücken — (siin:) laskma

Seite 80 — lehekülj 80.

zwingen, a, u — sundima
die Schickung — saatus
lenken — juhtima
die blinde Wut — pime viha
roh — toores
aufs Spiel setzen — kaalu peale
panema
das Los, =e — saatus
der Tadel — laitus, etteheide
das Gefühl, =e — tundmus
der Treffliche, =n — tubli mees
in Bande schlagen — ahelaisse
panema
das Gräßliche — koledus
leiden, i, i — kannatama
geschehen, a, e — sündima, toi-
muma
handeln — teotsema
bedauern — kahjatsema
erbrausen — kohisema hakkama
müßig — töötä, jõude
der Nachen, —, — lootsik, paat
die Rettung, =en — päästmine
wagen — julgema
unbewaffnet — sõjariistata

Seite 81 — lehekülj 81.

die Seele, =n — hing
die Verzweiflung — ahastus, mee-
heide
das Burgverließ, =e — lossi vangi-
kong
dringen, a, u — tungima
der Ferkel, —, — vangla
feucht — niiske
die Finsternis, =sse — pimedus
bleichen — pleekima, kahvatama
verfümmern — känguma
die Sumpfluft, =lüfte — soo-õhk
der Balsamstrom, =ströme — pal-
samivool, -voog
der Hauch, Atem — hingeõhk,
hingamine
die Gruft, Gräfte — haud
beruhigen — rahustama

der Helfer, —, — abimees
der Verfolgte, =n — tagaetu
die Heldentüchtigkeit — kangelas-
vahvus
der Segen — õnnistus
schleunig — kärmesti, nobedasti
erquickten — karastama, kosutama

Seite 82 — lehekülj 82.

das Maß, =e — mõõt, piir
der Finmier — mure
scheiden, ie, ie — lahkuma
erkennen — valgustama
rettungslos — päästmata
vernehmen, a, o — kuulma
beginnen, a, o — algama
der Staub — põrm
ruhen — puhkama
das Geheimnis, =sse — saladus
wohlbewahrt — hästi hoitud
hohl — õõnes
teilhaftig sein — osaline olema
harren — ootama
der Beistand — abi
sich verwegem — julgema, ette
võtma

Seite 83 — lehekülj 83.

auf eigenen Mitteln — omast
jõust
vertrauen — usaldama
bedürfen — tarvitsema
die Ruine, =n — varemed
sich ergießen, o, o — valguma
das Erlöschen — kustumine
der Bürgereid, =e — kodaniku-
vanne
rege — liikuv, elav
die Zunft, Zünfte — tööliste-
ühing, -ametkond
kriegerisch — sõjakas
der Seher, —, — nägija, ennustaja,
prohvet
die Begeisterung — vaimustus
harmlos — ilmsüüta, mureta
der Harnisch, =e — raudriie
bekriegen — sõdima
der Paß, Pässe — kitsus (mägedes)
die Entscheidung, =en — otsus
nackt — alasti
fremd — võõras

Seite 84 — lehekülj 84.

die Hochwacht, =en — kõrge vahi-
koht, vahituli
das Rißen, —, — padi
entseelt — hingetu, surnud
hin=deuten — näitama, tähendama
der Lehnherr — läänihärra
der Schirmer, —, — kaitsja
der Leichnam, =e — laip, surnukeha
die Reue — kahetsus
der Puls, =e — veretuksumine,
puls
wandeln — rändama
auf immerdar — igaveseks ajaks
der Unmut — meelepaha
der Rest, =e — jääk, siin: jäänused
geloben — tõotama

Seite 85 — lehekülj 85.

das Gelübde, —, — tõotus
achten — lugu pidama
sich versehen, a, e — kellelki
midagi ootama, eksima
der Irrtum, =tümer — eksitus
der Handschlag, =schläge — käeanne
befruchten — viljastama
vergleichen, i, i — lepitama, võrd-
lema
inne=halten, ie, a — peatuma
verhandeln — läbi rääkima

Seite 86 — lehekülj 86.

das Pfand, Pfänder — pant
die Bahre, =n — surnukirst
aus=fechten, o, o — võitlusega
läbi viima
weg=rauben — ära röövima
fest — julge
die Freveltat, =en — kuritegu
die Gewalttat — vägivaldne tegu
zwingen, a, u — sundima
verhaßt — vihatud
umhüllen — katma, varjama
ungeheuer — määratu suur

Seite 87 — lehekülj 87.

die Trümmer, =n — rusud
hervor=graben, u, a — välja kae-
vama
bezingen, a, u — jagu saama,
ära võitma

sparen — edasi lükkama, kokku
hoidma
vermögen, vermöchte, vermocht —
võima
feig — arg
zagen — kahtlema
das Werk, =e — tegu
das Botensegel — laev sõnumete
viimiseks
die Botschaft, =en — sõnumed
willkommen — soovitud, oodatud
das Wetter — ilm
zusammen=brechen, a, o — murdma
der Bau, =e — ehitus

IV A u f z u g, III S z e n e

der Vorsprung, =sprünge — välja-
ulatuv osa
das Gesträuch, =e — põõsastik
bewachen, u, a — täis kasvanud
umschließen, o, o — piirama
die hohle Gasse — õõnestee,
kitsas tee
vollenden — täide saatma
die Gelegenheit, =en — juhus
günstig — soodus, päri
der Holunderstrauch — leedripuu
erlangen — saavutama, kätte saama
die Enge — kitsus
wehren — takistama, keelama
der Verfolger, —, — tagaajaja
ab=laufen, ie, a — lõppema
das Geschöß, =ße — siin: nool
richten — sihtima

Seite 88 — lehekülj 88.

gären — käärima
die Denkart — mõtlemissviis
das Ungeheure — hirmuäratav
gewöhnen — harjutama
der Bogenstrang, =stränge — vibu-
nõör
teuflich — kuratlik
ohnmächtig — meelemõistuseta,
võimetu
ringen, a, u — võitlema, rabelema
in meinem Innern — mu sisimas
die Höllenqual — põrgupiin
zürnen — pahane, vihane olema
sich erfuchen — jultuma
der Bringer — tooja

das Kleinod, =ien — väike kallis asi
undurchdringlich — läbitungimata
die Bogensehne, =n — vibunõõr
fürchterlich — hirmus
der Ernst — tõsisus

Seite 89 — lehekülg 89.

herb — kibe, valus
beflügeln — tiivustama
entrinnen, a, o — käest libisema
sorgenvoll — murelik
leichtgeschürzt — kerges riides
andächtig — vaga, harras, vaaneline
düster — tume, morn
der Säumer — viivitaja, viibija
schwer beladen — raskesti koor-
matud
das Ammonshorn — ammonisarv,
vanaaegne rakkloom
das Weidwerk — jahiasjandus,
jahisaak
der Mordgedanke, =n — tapmismõte
hold — armas
lauern — luurama
verdrießen, o, o — tusaseks minema
umherstreifen — ümber hulkuma
der Wagesprung — julge hüpe
heranflimmen, o, o — üles ronima
anleimen — külge liimima
armelig — vaene, vilets
das Grattier — kaljukits
erjagen — kätte püüdma

Seite 90 — lehekülg 90.

köstlich — kallis
verderben, a, o — hukkama, rik-
kuma
der Todfeind, =e — surmavaenlane
handhaben — käsitama
die Schützenregel, =n — kütiseadus
das Freudenschießen — rõõmu-
laskmine, märkilaskmine
der Umkreis — ümbruskond
lehnen — najatama, naalduma
die Hochzeit, =en — pulmad
sich gefallen — ühinema, seltsi-
liseks hakkama
der Klostermeier, —, — kloostri-
maade rentnik
den Brautlauf halten — pruudile
järele minema

die Sente, =n — 20—30 karilooma
ühes karjasega
schwelgen — prassima
der Biedermann — aulane
stimmen — ühte kõlbama, kokku
kõlama
freien — kosima
allermogen — igal pool
die Ruß, kaljuveere, kalju maha-
langemine
ein-sinken, a, u — sisse vajuma
vernehmen, a, o — kuulma
das Wunderding, =e — imeasi
der Schwarm, Schwärme — parv
die Hornisse, =n — vapsik
die Marter, =n — piin

Seite 91 — lehekülg 91.

deuten — seletama, ette kuulutama
der Stachel, =n — okas, astel
wider die Natur — loomuvastane
dergleichen — sarnased
bestellen — (määr) harima
die Erwartung, =en — ootus
gehabt Euch wohl! — elage hästi!
aus-treten, a, e — üle kallaste
tõusma
aus-weichen, i, i — kõrvale pöörduma
eifertig — rutuliselt
lebhaft — elavalt

Seite 92 — lehekülg 92.

fechten, o, o — vehklema, võitlema
mein Lebtag — mu eluajal
voraus — ette
geht ab — läheb ära
der Grund, Gründe — põhi, põhjus
mit Mann und Maus — kogu
sisuga, terveni
bei-können, bei-kommen — ligi
pääsma
der Streit — tüli, vaidlus
an-bringen, brachte, gebracht —
ette tooma
furchtjam — kartlik
auf-stecken — üles, püsti panema
der Scherz, =e — nali
der Nacken, —, — turi
aufrecht — püsti
unbequem — ebamugav
stoßen, ie, o — siin: sattuma

ab-mägen, o, o — läbi kaaluma
 meitschichtig — laiali, kaugele ulatuv
 glorreich — kuulsusrikkalt

Seite 93 — lehekülj 93.

so oder so — nii või teisiti
 bringen, drängen — tungima
 die Waife, =n — vaeslaps
 das Glend — viletsus
 der Wildheuer, —, — niitja mägedes,
 kuhu loomad juurde ei pääse
 ab-mähen — niitma
 sich getrauen — julgema
 das Vieh — karielajad
 erbärmlich — vilets, halastusväärne
 verschulden — süüdi olema
 entseklch — hirmus, kohutav
 das Handwerk — käsitöö
 drinnen — seal sees
 der Richterpruch, =sprüche — koh-
 tuotsus
 vergebens — asjata
 Gewalt an-tun — vägivalda tar-
 vitama
 die Gerechtigkeit — õiglus
 schaffen — toimetama
 der Zügel, —, — valjad
 falten — kortsutama
 grenzenlos — piirita
 der Zorn — viha

Seite 94 — lehekülj 94.

der Huf, =en — kabi
 zertreten, a, e — puruks tallama
 das Argste — kõige halvem
 rasend — määratsev
 gedämpft — sumbunult
 von hinten — siit ära
 sperren — sulgema, kinni panema
 mild — helde, lahke
 händigen — taltsutama
 starrer Sinn — kangekaelsus
 durchbohren — läbi pistma, tun-
 gima
 matt — jõuetu, nõrk
 taumeln — vaaruma

Seite 95 — lehekülj 95.

gräßlich — kole
 das Ereignis, =ffe — sündmus
 die Erbarmung — halastus

Ihr seid ein Mann des Todes —
 Teile olete surmalaps
 herab-gleiten, i, i — maha libisema
 sich zu-tragen — sündima, juhtuma
 der Brautzug, =züge — pulmarong
 sich verbluten — verest tühjaks
 jooksma
 die Warnung, =en — hoiatus
 ab-brechen, a, o — katkestama
 die Heftigkeit — ägedus
 irdisch — maapealne, maine
 sich verschöhnen — ära leppima
 die Hochzeitsgesellschaft — pulma-
 rahvas
 fühllos — tundmuseta

Seite 96 — lehekülj 96.

verschneiden, ie, ie — surema
 das Schrecknis, =ffe — kohutus
 weiden — karjatama
 den Blick weiden — mõnu tundma
 schlagen, u, a — karistama; lööma
 der Fluch, Flüche — needmine,
 vanne
 die Verdammnis — hukkamõist,
 hukatus
 das Warten — valitsemine
 tumultuarisch — mässuline
 vergeblich — asjata
 auf-lösen — lagunema
 barmherzig — halastaja
 der Nabe, =n — ronk
 die Frist, =en — tähtaeg

Seite 97 — lehekülj 97.

V Aufzug, I Szene.
 das Baugerüst, =e — ehitustelling
 das Signalfeuer, —, — märgutuli
 der Tagesanbruch — päeva algus,
 koidik
 ertönen — kajama, helisema
 erobern — ära võitma
 dulden — kannatama
 das Hoch, =e — ike
 weitschmetternd — kaugele kõlav

Seite 98 — lehekülj 98.

es ist im Lauf — on käimas
 die Wsche — tuhk
 mächtig werden (weisen?) — kätte
 saama, ära võitma

zuvor — enne seda
 an-zünden — süütama
 die Flamme, =n — löke
 praffelnd — praksudes
 der Bube, =n — teener, poiss

Seite 99 — lehekülj 99.

das Geheiß — käsk
 der Posten, —, — post, tulp
 der Zammerruf, =e — hädakisa
 das Geschwindsein — nobedus
 die Entschlossenheit — kindlus
 selbänder — kahekesi
 frachen — raksuma
 das Gebälk, =e — hoone palgid
 härten — kövendama
 die Blut, =en — leek
 die Schicksalsprobe, =n — saatus
 katsumine
 nicht lag's an mir — ei olnud
 mina selles süüdi
 blenden — pimestama
 die Flucht, =en — pagu, põgenemine
 der Breiß, =e — rauk
 die Urfehde, =n — leppimisvanne,
 kannatatud tagakiusamise eest
 kättemaksimisest loobumine

Seite 100 — lehekülj 100.

schänden — häbistama
 mit Macht — kõigest jõust
 Bescheid geben — seletust andma
 das Denkmal — ausammas
 malerisch — maaliline
 die Eintracht — üksmeel
 ist not — on tarvis
 außen — väljaspool

Seite 101 — lehekülj 101.

ermorden — tapma
 der Aufstand, =stände — tõus
 unidrängen — ümber kogunema
 tõugates
 glaubenswert — usutav
 der Resse, =n — venna- või õepoeg
 der Täter, —, — süüdlane, tegija
 der Mahnende, =n — meeldetuletaja
 kürzen — lühendama
 der Bischofsstut, =hüte — piiskopi-
 müts
 abfinden, a, u — rahuldama tasuga
 der Waffenfreund — sõjaseltsiline

die Hofstatt — valitsuskoht
 hochgeboren — kõrgest soost
 das Gefolge — saatkond
 über-setzen — üle vedama, üle viima

Seite 102 — lehekülj 102.

aßern — kündma
 stoßen, ie, o — pistma
 die Feste, =n — kindlus
 der Heide, =n — pagan
 der Doldh, =e — põueoda
 die Kehle, =n — kurk
 der Stanum, Stämme — suguharu
 durchrennen, a, a — läbi torkama
 zerspalten — lõhestama
 das Wehgeschrei — hädakisa
 unersättlich — täitmata
 jedweder — igauks
 verwahren — kaitsma
 die Grenze — piir
 der Rächer — tasuja, kättemaksja
 der Bann — kirikuvanne
 die Milde — heldus
 die Zeugung, =en — sigitus, siin:
 sugukond
 der Maientau — maikaste
 als halb — varssi, otsekohe
 fliehen, o, o (flüchten) — põgenema

Seite 103 — lehekülj 103.

irren — eksima
 die Untat, =en — kuritegu
 die Nahrung, =en — toit
 der Genuß, Genüsse — nautimine
 die Sättigung, =en — küllastus
 der Gewinn, =e — kasu
 segensvoll — õnnistusrikas
 entledigen — vabastama
 verlauten — kuulduma
 die Wahlfreiheit — valimisvaba-
 dus
 behaupten — tõendama
 schützen — kaitsma
 das Oberhaupt, =häupter — pea-
 mees, ülem
 würdig — auväärt
 erbrechen, a, o — lahti murdma
 bescheiden — tagasihoidlik, alandlik
 das Witwenleid — lesekurbus
 morein — kuhu
 der Hinscheid — surm, lahkumine
 versetzen — saatma, viima

Seite 104 — lehekülg 104.

der Abscheu — jälestus, põlgus
 verluchen — sajatama, needma
 nimmer — ialgi
 der Vorschub — abiandmine
 aus-liefern — välja andma
 der Unwille — meelepaha
 richten — kohut mõistma
 bedrängt — tagakiusatud
 verleihen, ie, ie — andma
 verschaffen — hankima, muretsema
 rühren — liigutama
 mehren — rohkendama
 frohlocken — rõõmustelema
 betrüben — kurvastama
 sich ziemen — kõlbama
 gebühren — kõlbama, sündima

Seite 105 — lehekülg 105.

entbinden, a, u — vabastama,
 lahti päästma
 erzwingen, a, u — peale sundima
 entrichten — õiendama, maksma
 an-flagen — süüdistama
 der Stifter — asutaja
 Heil! (das Heil) — õnnistus, õnn,
 tervis

V A u f z u g, II S z e n e.

der Hausflur, =e — eeskoda
 Ironie — vaga, jumalakartlik
 die Gabe, =n — and, anne
 erquicken — kosutama

Seite 106 — lehekülg 106.

laben — karastama, kosutama
 scheu — kartlik, arg
 zerstören — moonutama (näojoon-
 test)
 bedürftig — vaene, tarvitseja
 lechzen — janunema, himustama
 schmachten — ihaldama
 zu-sagen — lubama
 lobern — leekima, lõkendama
 gastlich — võõraste-vastuvõtlik
 zu-schnüren — kinni nõõrima
 der Friede — rahu
 unglücklich — õnnetu

Seite 107 — lehekülg 107.

die Stätte, =n — paik, ase, koht
 hinfort — edaspidi

herzlich — südamlilik
 das Entsetzen — kohkumine
 verteidigen — kaitsma

Seite 108 — lehekülg 108.

erschlagen, u, a — ära tapma
 versagen — ära üttelema, ilma jätma
 das Erbe — pärandus
 die Notwehr — hädakaitse
 triefen, o, o — nõretama, tilkuma
 die Ehrfucht — auhimu
 vermengen — segama
 das Heiligtum, =tümer — pühadus
 ab-wehren — ära hoidma, kaitsma

Seite 109 — lehekülg 109.

die Natur — loodus, loomus
 die Verzweiflung — meele-
 heide
 flüchtig — põgenev
 die Schwelle, =n — lävi
 verhüllen — peitma, kinni katma
 der Neid — kadedus
 zernagen — katki närima
 die Jugend — noorus
 die Unmündigkeit — alaealisus
 die Wahnsinnstat, =en — hullu-
 meelne tegu
 rechtfertigen — õigeks mõistma
 der Ohm (der Dinkel), =e — onu
 der Rachegeist — kättetasumis-vaim
 die Nacht — maalt väljasaatmine
 an-pochen — külge koputama
 die Wüste, =n — kõrb

Seite 110 — lehekülg 110.

das Mitleid — kaastundmus
 die Sünde, =n — patt
 die Menschlichkeit — inimlikkus
 verüben — korda saatma
 unentdeckt — ülesleidmata
 der Schutz, =kaitse
 auf ... rechnen — lootma millegi
 peale
 beichten — pihtima
 die Schuld, =en — süü
 überliefern — üle andma
 kundig — teadja, harjunud
 gesellen — seltsiliseks hakkama
 errichten — üles seadma
 das Gedächtnis, =nisse — mälestus

Seite III — lehekülg III.

hin=fallen, ie, a — maha langema
 die Heueträne, =n — kahetsusepisar
 die Windeſwehe — tuule puhutud
 (lume-) hang, laviin
 beeiſt — jääga kaetud
 das Joch — mäesalg
 ſtäuben — tolmama
 ſich auf=reißen, i, i — avanema
 weißen — viibima
 heiter — rõõmus, lahe
 munter — reibas, rõõmus
 geloben — tõotama
 der Abſchied, =e — jumalaga-
 jätmine
 der Kuhreihen — karjase laulu-
 mäng (Alpides)

erfriſchen — karastama
 beladen, u, a — koormama
 die Herberge, =n — öömaja, vöö-
 rastemaja
 forſchen — uurima

Seite II2 — lehekülg II2.**V Aufzug, letzte Scene.**

der Talgrund, =gründe — orupõhi
 nach=drängen — järele tungima
 der Steg, =e — jalgrada
 das Frohlocken — rõõmustelemine
 begleiten — saatma
 mit Gut und Blut — varanduse
 ja eluga
 der Vorhang, =hänge — eesriie

Järelsõna.

Et meie keskkoolide õpilasile kergendada iseseisvat kasu-
 toovat lugemist, tohiks käesolev Schiller'i „Wilhelm Tell'i“ sõnastik
 vististi oma otstarvet täita. Selle sõnastiku eesti osa esimese poole
 hoolika keelelise korrektuuri eest olgu lektor J. V. Veski'le
 siinkohal südamlük tänu öeldud. Kahjuks ei olnud hra Veskil tööga
 ülekoormatuse pärast võimalik raamatu teist poolt läbi vaadata, mille
 n. M. Bekker tunnustusväärselt on lõpule viinud. Selle kui ka
 korrektuuripoognate lugemise eest ütlen ka n. Bekker'ile südamlük-
 likku tänu.

Tartus, 12. II. 1925.

Väljaandja.